

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут нафтогазової інженерії

Кафедра технологій захисту навколишнього середовища
та охорони праці

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІЕМ _____

(назва інституту)

С. Дзьоба Дзьоба О.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«16» 09 2020 р.

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

073 Менеджмент

(шифр і назва)

спеціалізація*

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ-2020

Робоча програма дисципліни «Основи охорони праці» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю: 073 Менеджмент

Таблиця 1 – Розподіл годин навчання на навчальні заняття

	Всього		Розподіл по семестрах	
	Семестр 1	Семестр 2	Семестр 1	Семестр 2
Розробник: доц, кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці, к.б.н., доцент				Г. Д. Лялюк-Вітер
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці				
Протокол від « <u>01</u> » « <u>09</u> » 2020 року № <u>1</u> Завідувач кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці				В. Г. Погребняк
Аудиторні заняття год. у т.ч.:	36	12	36	12
лекційні заняття	18	6	18	6
семінарські заняття				
практичні заняття				
Узгоджено: Завідувач випускової кафедри менеджменту та адміністрування				А. С. Полянська
Гарант ОПП				І. П. Кінаш
опрацювання матеріалу, внесеного на самостійне вивчення	9	6	9	6
опрацювання матеріалу, внесеного на самостійне вивчення	18	30	18	30
підготовка та контрольні завдання				
підготовка та контрольні завдання	9	6	9	6
підготовка до співбачення	18	30	18	30
Форми семестрового контролю	Іспит		Іспит	

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Основи охорони праці» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 8		Семестр _____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	12	36	12		
лекційні заняття	18	6	18	6		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	-	-	-	-		
лабораторні заняття	18	6	18	6		
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	78	54	78		
виконання курсового проекту (роботи)	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	9	6	9	6		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	18	36	18	36		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	-	-	-	-		
підготовка звітів з лабораторних робіт	9	6	9	6		
підготовка до екзамену	18	30	18	30		
Форма семестрового контролю	Іспит		Іспит			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення дисципліни – є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

1. знати законодавче та нормативно-правове забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій з точки зору охорони праці і застосовувати його на практиці;
2. враховувати при прийнятті рішень основні чинники впливу виробничого середовища і основні методи захисту та охорони праці;
3. дотримуватися здорового способу життя, безпеки працівників та здійснювати заходи щодо збереження безпечних умов праці та їх поліпшення;
4. виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни та вимог безпеки і охорони праці.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:

Загальні компетентності:

1. здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
2. здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
4. здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
8. навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
9. здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, професійні) компетентності:

2. здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
6. здатність діяти соціально відповідально і свідомо;
9. здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань;
10. здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;
13. розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Результати навчання дисципліни деталізують **такі програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:**

1. з'ясувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
2. зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
3. демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;
4. демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень;

6. виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
7. виявляти навички організаційного проектування ;
8. застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;
9. демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;
11. демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;
12. оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;
14. ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації;
15. демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності;
17. виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	Розділ, підрозділ
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	18	6		
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці.	6	3	1-6	
Т 1.1	Загальні положення курсу. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці (ОП). Державне управління охороною праці.	2	1	1-6	
Т 1.2	Навчання з питань ОП. Нагляд і контроль за ОП. Відповідальність за порушенням вимог щодо ОП.	2	1	1-6	
Т 1.3	Виробничий травматизм. Розслідування та облік нещасних випадків і професійних захворювань на підприємствах та організаціях. Класифікація причин виробничого травматизму. Методи аналізу виробничого травматизму	2	1	1-6	
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	10	2		
Т 2.1	Загальні поняття фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Мікроклімат виробничих приміщень. Загальні поняття фізіології праці та виробничої санітарії. Класифікація виробничих небезпечних і шкідливих факторів. Метеорологічні умови та їх вплив на організм людини. Нормування параметрів мікроклімату. Повітря робочої зони. Загальні поняття про шкідливі речовини. Гігієнічне нормування шкідливих речовин. Основні заходи покращення умов праці.	2	0,5	1-6	
Т 2.2	Вентиляція виробничих приміщень. Призначення і види вентиляції. Розрахунок необхідного повітрообміну. Природна та штучна вентиляція. Кондиціонування повітря.	2	0,5	1-3	
Т 2.3	Освітлення виробничих приміщень. Значення та види освітлення. Основні світлотехнічні показники. Природне та штучне освітлення. Нормування освітлення виробничих приміщень.	2	0,5	1-6	
Т 2.4	Шум. Класифікація шумів. Нормування шуму. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шумів.	1	-	1-6	
Т 2.5	Вібрація. Основні фізичні параметри. Класифікація та нормування вібрації.	1	-	1-6	
Т 2.6	Іонізуючі та електромагнітні випромінювання. Поняття про іонізуюче випромінювання. Джерела виникнення. Класифікація та дози іонізуючих ви-	2	0,5	1-6	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	Розділ, підрозділ
	промінювань. Нормування іонізуючих випромінювань та захист від них. Електромагнітні випромінювання.				
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	1	1	1-6	
Т 3.1	Електробезпека. Дія струму на організм людини. Фактори, які впливають на наслідки ураження струмом. Класифікація приміщень за ступенем ураження електричним струмом. Причини електротравматизму. Методи та засоби захисту від ураження електричним струмом.	1	1	1-6	
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	1		1-6	
Т 4.1	Основи пожежної безпеки. Суть процесу горіння. Класифікація видів горіння. Основні причини виникнення пожеж. Способи і засоби гасіння пожеж.	1		1-6	

Всього: Модуль 1 – змістових модулів -4

3.2 Теми лабораторних занять

Теми лабораторних занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми лабораторних занять

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг, год.		Література
		ДФН	ЗФН	
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	18	6	
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	2	0,5	1-6,8
Л 1.1	Первинний інструктаж на робочому місці. Закон України “Про охорону праці” та нормативно-правові акти.	2	0,5	8
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	10	5,5	8
Л 2.1	Дослідження метеорологічних умов в робочих зонах виробничих приміщень	2	1,5	8
Л 2.2	Контроль ефективності роботи вентиляційної установки	2	2	8
Л 2.3	Природна і штучна освітленість	2	2	8
Л 2.4	Методи і засоби контролю запиленості повітря робочої зони	2	-	8
Л 2.5	Дослідження виробничого шуму	2	-	8
Л 2.6	Дослідження вібрації	2	-	8
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	2	-	8
Л 3.1	Електробезпека. Дослідження електричного опору тіла людини	2	-	8
	Підсумкове заняття	2	-	

3.4 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назва модулів (М), змістових модулів (ЗМ) питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг, год	Література	
			порядковий номер	Розділ, підрозділ
М1	ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ	27		

Шифри	Назва модулів (М), змістових модулів (ЗМ) питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг, год	Література	
			порядковий номер	Розділ, підрозділ
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	8		
T1.1	Законодавство про працю. Праця жінок та неповнолітніх.	3	1-7	
T 1.2	Економічне стимулювання охорони праці.	3	1-7	
	Опрацювання теоретичного матеріалу викладеного на лекціях.	2		
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	16		
T 2.1	Проектування систем штучного освітлення. Метод коефіцієнта використання світлового потоку, точковий метод, метод питомої потужності. Розрахунок природного освітлення.	4	1-7	
T 2.2	Ультразвук та інфразвук. Фізико-гігієнічні характеристики, нормування та їх контроль. Джерела ультра- та інфразвукових коливань. Методи та засоби захисту.	2	1-7	
T 2.3	Шкідливий вплив вібрації на організм людини. Заходи та засоби захисту від вібрації.	2	1-7	
T 2.4	Вплив іонізуючих та електромагнітних випромінювань на організм людини. Електромагнітні поля. Захист від іонізуючих та електромагнітних випромінювань	2	1-7	
	Опрацювання теоретичного матеріалу викладеного на лекціях.	6		
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	3		
T 3.1	Електричний опір тіла людини.	1	1-7	
T 3.2	Захисне заземлення, захисне занулення. Призначення, застосування.	1	1-7	
	Опрацювання теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях.	1		
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	2		
T 4.1	Класифікація приміщень за вибухо- і пожежонебезпекою. Засоби виявлення та гасіння пожеж.	1	1-7	
	Опрацювання теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях.	1		

Інші види самостійної роботи та загальний її баланс характеризує таблиця 1.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Основи охорони праці [Текст]: підручник /М. С. Одарченко, А. М. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. – Х.: Ї-Издат, 2017. – 334 с.
2. Шудренко І. В. Основи охорони праці : навч. посіб. / І. В. Шудренко. – Житомир : Видавець, О. О.Євенок, 2016. – 214 с.
3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці [Текст]: навч. посіб. / В.Ц. Жидецький – 3-є вид., перероб. і допов. - Львів: Українська академія друкарства, 2006. – 320с.

4. Семчук Я.М. Охорона праці [Текст]: навч. посіб. / Я.М. Семчук, І.В. Воевідко, М.П. Кулик; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. – Івано-Франківськ : Факел, 2010. – 408 с.

5. Гораль Л. Т. [Текст]: навч. посіб. / Основи охорони праці Л.Т. Гораль, Я.М. Семчук – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2004. – 246 с.

6. Основи охорони праці [Текст]: лаб. практикум / І.І. Стеліга, Г.М. Кривенко, М.П. Шкільний, В.Я. Шиманський. - 2-ге вид., змін. і допов. - Івано-Франківськ, 2012. – 140с.

4.2 Додаткова література

7. Геврик Є.О. Охорона праці: Навчальний посібник для студентів вищих закладів. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 280 с.

8. Жидецький В.Ц., Джигерей В.С., Сторожук В.М та ін. Практикум з охорони праці. Навч. посіб. / За ред. к.т.н., доцента В.Ц. Жидецького. - Львів, Афіша, 2000 – 352с.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

9. Лялюк-Вітер Г. Д. Електронний курс “Основи охорони праці”. <http://dn.nung.edu.ua/mod/folder/view.php?id=33534>

10. Основи охорони праці : підручник /М. С. Одарченко, А. М. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. – Х.: б-Издат, 2017. – 334 с. <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1840/1/підручник%20ОХОРОНА%20ПРАЦІ.pdf>

11. Шудренко І. В. Основи охорони праці : навч. посіб. / І. В. Шудренко. – Житомир: Видавець, О. О. Євенок, 2016. – 214 с. http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/6240/1/Osnovy_okhorony_pratsi.pdf.

12. Семчук Я. М. та ін. Охорона праці, Івано-Франківськ, 2010 http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%A1%D0%B5%D0%BC%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%AF.%D0%9C.%20%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96.pdf.

13. Закон України Про охорону праці http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%97%D0%A3%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%20%D0%9E%D0%9F%20%282015%29.pdf.

14. Лабораторний практикум http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%9E%D0%9E%D0%9F%20%D0%9B%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC-2012.pdf.

15. Методичні вказівки до контрольної роботи http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%90%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%90%20%D0%B4%D0%BD.pdf.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за змістовими модулями ЗМ1 – ЗМ4. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Основи охорони праці»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Модуль 1	
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1	25
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4.	40
Контроль умінь при виконанні та захисті звітів з сімох лабораторних робіт (7x5)	35
Разом	100

Іспит з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно із наказом МОіНУ №48 від 23.01.2004р.
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67-74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)